

¿Es manzanilla, cognach
 ó 'l licor qu' obra las portas
 del amor? - Sols sé que á n' ella.
 li agradan begudas fortas.

DE DIJOURS A DIJOURS

ARA si que 'ns aném regenerant!. ¡cul enre-
ra com els cranchs!.

No més cal fixars' ab las fetxas... mirars'
las vestiduras y las fesomías de tots los qu' ensu-
man el bau de l' olla ministerial, han corregut dels re-
cons de las 49 provincias d' Espanya, cap á Madrid.

Aquí 's pot exclamar. ¡lo pais de l' olla!.

Parlém de la bandada de pardals famolenchs... del
estol de formigas ab alas... dels burgesos de levita es-
pellifada, morts de gana, que han anat mendicant...
llepant 'ls darreras als capitosts de la situació política,
per atrapar els governs de las altres tantas ínsulas,
com l' Espanya es trova avuy en día repartida.

¡Per engolírseles!. ¡per res mes de bo!.

¡Ja 'ls concixem be prou!

¡Com que sempre son els mateixos!.

Els que 's poden atipar son ben poch... per la ga-
na qu' hi ha.

Cada cop que 's cambia 'l govern, ja se sap: ¡jubi-
leo governatíu!

Prou que 's coneixen d' una hora lluny, per la cara
de gana... per grochs y esmirriats.. per la roba vella y
passada de moda.

No saben governars' á casa seva... y 'ns volen go-
bernar á tots.

¡Que 'n fa de temps que no menjan calent!.

Ni han de grassos, panxuts... com la bota desfonada
de 'n Bocaccio, que si poden atrapar *credencial* 's re-
ventan al primer tip.

D' altres... sechs com espárrechs... esprimaxats...
son com las pallas de xuclá 'ls gelats, que no 's veu-
hen may farts.

A n' aquets el primer menjar, els fa mal; mes hi
tornan.

Uns y altres tenen set vidas com 'ls gats... y com
ells sempre hi cauben de potas.

Lo seu saber pot dirse igual á o.

La *petulancia* y la *fanfarronería*... arriba al *sumum*.

Per tirar un carro, no els falta cap requisit... per ai-
xó 'ls posan al coll lo jou del carro nacional.

Y aixís ens trovém sempre ab 'l carro encallat.

Per l' arrancada, 'ls carreters de Madrid no més sa-
ben que renegar, fent petar la tralla... de manya per
arriar, no 'n tenen gota ni els matxos tiran.

Demanan almoyna com els pobres desvergonyits.

Mes fan com els cuchs, s' arronsan per enfilar's més
amunt.

Fan servir fins la clau d' en Russinyol pera mos-
trars' ab aptituts legals.

No son pas com els bandclers del camí real, que
per robar se jugan la vida; ¡cál son cobarts, y per om-
plirse las butxacas ab llest escamoteig, que es son
únich saber, fent trampa de las lleys, ni menos s' hi
jugan el presiri per la vida.

¡Volen anar á la segura!.

Els que ara han demanat ab tons tremolosos y ay-
res de misericordia... plorant llágrimas de *cocodrilo*

perque encara no se 'ns poden menjar de víu en víu,
son els que d' aquí poch temps, ja se passejarán per
las provincias, ab 'ls lacayos de llureyas engalonadas,
que 's pagan sempre del que donan 'ls jochs ó la pros-
titució.

Com que deuen las credencials á mercés personals
y no á sos mérits, ni talents... no son obligats á fer res
pe 'ls pobles.

Copdiciosos volen arramblar ab tot.

No tenen res seu y tot s' ho apropian.

Despótichs per temperaments y per burros.. gosan
perseguint als febles.

Saben aclucars' d' ulls, quant 'ls convé, que 's moll
sovint.

S' acotxan ab lo dret administratíu, fet á gust dels
peixos grossos; com els embuts, ample de dalt y estret
de baix:

Tenen la mànega ampla del costats dels galons, de
la part del poble, ben estreta.

Prenen las posturas, á gust de qui 'ls paga... per
befa, ab els diners del pobre, que 'l pelan á pel y á
repel.

Cobran y manan quan ells son els criats.

Si no poden segar, espigolan.

Si no s' atrapa un govern de provincia... s' aconten-
tan ab ser de policia, d' investigació d' hisenda, de
qualsevulga cosa.

Com que no saben de res, serveixen per tot; ¡lo cas
es mamar!

La qüestió es ficar els dits á l' olla y lleparse 'ls dits.

Tots han eixit de las tertulias de confiança, de las
salas, dels *cacichs* ó de las sevas tertulias; son 'ls que
fan las taulas del tresillo.

Se guanyan la vida per anar tirant.

Y s' hi condolen de las sevas ausencias á l' hora de
vestirs' ó quant omplen las maletas per anarsen de
viatge á l' estíu.

Fins 'ls anyoran á l' hora de fer el graciós.

¡Com son sempre 'ls que 's carregan el mort, fentne
el pallasso...

Xorchs d' ideyas, que son per ells verdíssimas d'
argelagas... tenen l' esperit, ab crostas d' esclavitut.

Mes no s' hi pensan gens per bescambiar l' etern,
pe 'l que n' es sol temporal.

¡La mel may es amarganta!

¡Son com las moscas que van sempre á la mel.

Prou son llestos per estrafer actas á las votaciós...
¡la tupinada es la seva menja!

Per arribar á la celebritat, tots son Socías, que se
va endur fins els llensols y els claus de las parets, ó be
com en Ribot, que va trastocar la mes bonica ciutat
d' Andalusía en altres Sodoma y Gomorra no man-
canthi res mes que 'l convertirs' en figuras de sal.

En tals qüestións, 'ls ministres de Madrid, creuen
que no ve d' un tanto, y parodian als de Reus per un
tanto no 'ls diuen res.

Y ab principis tan sabis y administració tan sanito-
sa, no 'ns podém esgarrifar de res del que 'ns passi.

Mentrestant els unguits pe 'ls senyors, amos del dret
de cuixa, van omplints' ventrells y butxacas.

Pobles y vilas se 'ls hi miran passar, anyorant 'ls que ja son fora. . mellors y més sabis que 'ls que van venint.

Cada cop més negats.

Mentrestant els pobles, amagats entremetx de penyas ó enclotats al fons d'algún ermot, l lensan sos lays al vent, ben segurs de que no se 'ls escolta ningú del mateix modo que l lensavan al vent las sevas armonías, las arpas eólicas que 'ls grechs penjavan á las brancas de las arbredas.

¡Tot en va!

Un any y un altre any, una volta y cent més, acla-
paradas per sos mals, restarán las 49 provincias d'Es-
panya.

¡Mes no hi fa res!

Arribará l' hora de despertars' ¡es clar qu' arribará!
A las hors quant vingui l' estol dels famolechs
¡llenya!

Quan al tuf del brou ministerial, compareguin els
morts de fam, demanant que 'ls donguin las provincias
per xuclar 'ls la sang... feu lo que jo he fet ara:

Xurriacas enlayre y... ¡llenya!

¡La revolució com á Fransa!

CALIXTE PI Y XARAU

¡Lo primer calsat!

Unas ricas sabatetas
lo padri n' hi ha comprat,
la padrina de contenta
las ensenya pe 'l vehinat.

Son d' un coló de blau cel
ab un llasset carmesí,
fetas son de ma de mestre
d' un gust exquisit y bó.

Los padrins semblan dos nyebits
de tan contents y alegroys,
contemplant las sabatillas
n' están els dos molt cofoys.

Aixís que van per calsarlo
la padrina arrenca un pló,
y el padri sens darsen compte
li agafa un ploricó.

La mare que sols contempla
tot fent á n' el nen posturas
no pot menos qu' esclamá
vetaquí tres criaturas.

Tan bon punt me l' han calsat
lo pósan de peus á terra,
y els dos vells per fersel seu
n' arman una forta guerra.

Es un noy y 'm toca á mi,
diu al padri fentsel seu;
la padrina si cedeix
aquell angelet de Deu.

Quan se l lensan al carré
tot lo vehinat se 'ls contempla
y tot fent festas al noy
se dirigeixen al temple.

L' encomanan al senyó
perque 'n sigui d' ell sa guía,
tornan los tres á sa llar
ab santa pau y alegría.

NOY DE LA PEGA

EPIGRAMA

Premiat en lo certamen

TUPINAMBA

Deixant prims als que tenim
de grossos. (dit *intér nos*)
lo General, donchs, més gros
á Espanya ha sigut un PRIM.

PEPET DEL CARRIL

Segueixo al aygua

Dispenséu mos llegidors
que sia breu en lo escriure
perque, fills, ja no puch viure
per l' excés de las calors.

¿Com es possible rimá
si ab serio, xiflat ó en broma
aixís que agafo la ploma
ja, fills, comenso á suá.

¡Al mar visch! Al fons! al fons
besant la sorra mullada!
colejantme ab la arengada
y ab los llangostins més bons.

¡Al mar visch! Las petxinetas
s' agarran en mon cos vell
com s' agarra el moscatell
com s' agarran las monjetas.

Com s' agarran las llagostas,
com els «mussegas» s' agarran
com aquells que s' encaparran
quan han de dar dos respostas.

¡Al mar visch! Allí m' engresca
el llús elegant y noble
y el «barat» que 's peix del poble
també aqui adins pren la fresca.

Els molls vermells fresquets, sans,
remenant com senyoretas,
y els pops y las sardinetas
aqui viuhén com germans.

Aqui si qu' es veritat
que regna la germanor
y la sal y la frescor
y, en fi, la Fraternitat.

¡Y qu' es dols l' amor del mar!
la rajada ab sas cansóns
á la sipia fa petóns,
y es cansa de tant aymar.

Y jo aqui 'm canso d' escriure
perque estich tant reventat
que francament, de vritat,
ja no sé com poguer viure.

MARCELINO SANTIGOSA

Cosas

Entre familia

Una familia molt digna
qu' ara estava calculant
qu' anar á un cinematógrafo
es un gasto massa gran.

- Escolta tú, ¿Quin toch t' agrada més?
- Per mi, che, no hi ha cap toch tan sustanciós
com lo de ranxo.

Fulluraca

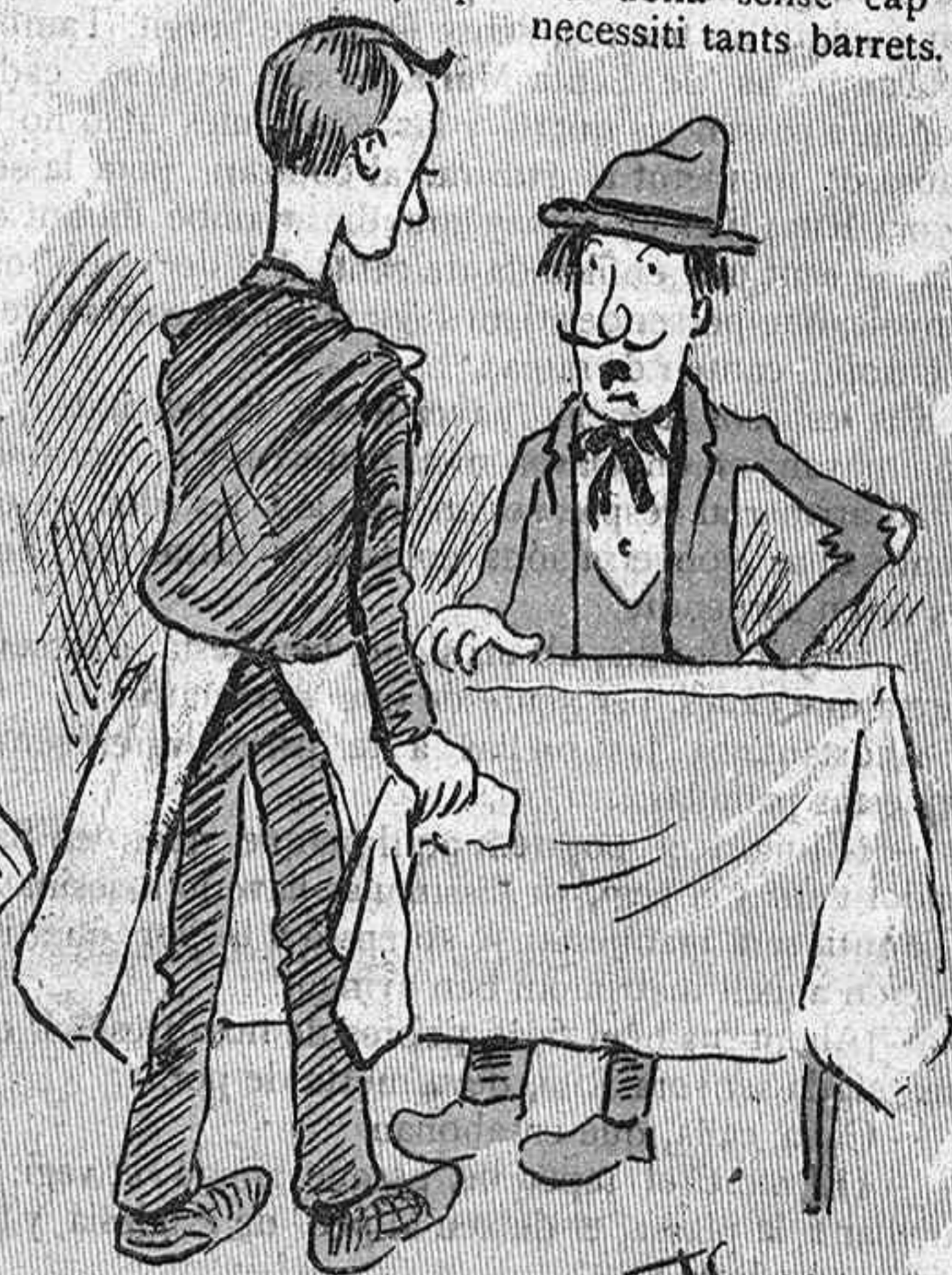
¡Diuhen que la industria progressa! ¡Mentida!
Com més va, mes malament se fabrican los
miralls.

- ¿Qu' es aixó?
- Lo compte dels sombreros de la senyora.
- ¡Sembla estrany qu' una dona sense cap
necessiti tants barrets.

- Ascolta, Pepito, ¿no has pas vist las
mevas ulleras?
- Vosté ho sabrá, porque avuy la
mamá ha dit que vosté en feya.

- Per sis rals: escudella, dos plats, postres,
ensiam y olivas.
- ¿Y sense olivas y ensiam?
- Lo mateix.
- Donchs, portam l' ensiam y las olivas.

¡Quina planxa!

El senyor Bondía, home entrat en anys, y de caracter serio, mes d' un cor bondadós, pensá (al retirarse del negoci de drogas, que per molts anys conreuá ab bon profit d' ell: ¿Qué farás ara, tu y la muller? Res: reposar del fatich que m' ha blanquinat els cabells: descansar de tota la llarga tasca de treball, y anar á cercar el repós en un lloch quiet, que res ens destorbi la pau y la tranquilitat que de veras anhelém.

Y tal dit va ser el fet. L' endemá, el senyor Bondía mirant balcon, ahont hi haguessin papers en senyal de pisos desocupats, va veure á n' el carrer de Rosich, un principal, que per l' apariencia va semblarli apropiat p' el seu objecte. Va demanar la clau pera guaytársel, y va causarli tanta satisfacció els departaments del pis, l' empaperament nou y la ventilació que hi notava, que després de sapiguer el preu y condicions, aná á trovar al procurador desseguida pera quedársel. Als cinch días, el senyor Bondía y la senyora Rita, hi anavan á hostatjarse per sempre més. La muller, dona carinyosa y bona companya del seu espós, encare hi trová més grandesas y més bonas condicions: cosa qu' alegrá encare mes al senyor Bondía per l' acert d' haver trovat el niu darrer de llurs vidas.

La quietut del carrer d' en Rosich en horas de feyna es magestuosa: sols de quan en quan se sent repicar quelqu' un martell, sense fer gayre burgit. També las campanas de Santa María deixan sentirse, cada cop que passen els quarts y las horas: mes aixó no 's causa d' inquietut ni gatzara: al contrari, pera la senyora Rita, li es un servey grandíós; també durant el día, se sent una enfilera de cants d' aplechs de rosinyols, que potser desitjant fugir d' aquell carreró vell y ensopit, canten de rabia...

Els esposos creyent haver trovat la felicitat que somniavan: no envejavan ni al mateix rey en persona.

Al arribar al vespre, serían cap allí las deu, varen sentir unas conversacions confosas y estranyas, que 'ls varen sorprendre.

El senyor Bondía, ab un signo, manifestá á la seva dona que callés, per veure de que 's tractava.

Acostant be las orelles á la paret, varen sentir aquestas paraulas:

– «El mort el posarém aquí porque quan en Salvador entri y el vegi, tu dissimulas haverlo assassinat.»

Inutil será manifestar, l' aprensió y la por que tingueren aquell matrimoni ben avingut.

– ¡Ahont 'ns hem ficat, pobres de nosaltres! – l' esparverada senyora Rita, deya morta de por.

– Calla, calla, que enrahonan.

– «El mort el tapeu be, porque ningú el vegi: al arribar á la plassa, el deixeu al peu de l' iglesia y fugiu per la dreta.»

– No hi ha dupte, – digué 'l senyor Bondía – el mort volen deixar-lo, porque no 'ls comprometí... Be, be, be...

Y desesperat el senyor Andreu, que aixís se deya de nom, agafá ab excitació el barret y s' en aná cap á la porta.

– Ahont vas? – va preguntarli la seva dona desesperada.

– A fer un acte de verdadera justicia: aixó no es digne de callarsho: tindria un remordiment á la conciencia.

Y el pobre home saltá els grahóns de tres en tres per guanyar aviat el carrer. Al arribar á l' Argentería, per miracle, va topat ab dos policías que anavan de segur á retiro: els aturá y 'ls hi manifestá que al pis de l' escala del costat de casa seva, hi havia un home assassinat, y que 'l pillos volían anarlo á deixar al peu de la iglesia de Santa María.

Al sentir aixó els agents, tocaren pitos, fent venir un reguitsell de serenos y vigilants de carrers y carretons d' aquell antich barri.

El pobre senyor Bondía, quasi ab llágrimas als ulls manifestá á tots lo que feya el cas; y sense perdre el temps, municipals, serenos, vigilants, policia secreta y policia d' uniforme, varen fer cap á l' escala del costat, pujant tothom escalas amunt, els uns ab el revolver al punt de dalt y els altres ab el sabre nú.

La porta del pis s' obrí sense haver de trucar: com cassadors que volen abrahonarse tots á l' hora, al damunt de la bestia, s' hi abocaren y 's ficaren allí ahont hi havia claror: una claror mitj apagada y fins ab apariencia de claror de misteri...

Entraren tots allí esbarats y esfarahits ab els ulls encesos y molts ab valentia d' estar per casa... y...

¡Quin bunyoll!.. En un petit escenari d' aquella sala, s' hi estava ensajant un melodrama d' aquells que tots moren!..

¡Quina vergonya!

El pobre senyor Andreu Bondía, no ha fet may res de bo... Aquella planxa el va fer envellir més de lo que 'l pobre bon home, estava... sort te de la seva dona que 'l distreu y fins hi fa riallas recordant aquella vesprada...

EMILI GRAELLS CASTELLS

AGLARAGIÓ

M' han dit que ja no 'm vols per teu marit y aixó per qué negarho? m' ha estranyat, y hasta si ho sapiguessis! m' ha causat un xich de malhumor y de neguit.

Y be, perquè no 'm vols? segóns m' han dit, no 'm vols porque soch vell, major d' edat, y un vell, segóns tu dius, está provat que al mon no pot doná res de profit ..

Es cert, noya, que un gueto dar no pot, lo que pot donar un jove rabassut,

perque no te la sava d' un xicot, ni 'l delit qu' en certs cassos es degut,

mes noya, si lo dupte es sols aquet, no temis, puig soch vell, pro vaix molt dret.

EMILI REIMBAU PLANAS

Inventors espanyols

Hi há una isleta de las nanas
molt lluny... set millons de canas
més enllá de Filipinas;
no sé com se 'n diu... ni ganas,
sols sé que es entre las planas
del gran mar de las tunyinas.

Descoberta per un vell
(que era molt net de clatell)
va poblarse molt y molt
de gent franca y bon cervell;
cada hù 's cuydava d' ell
fins que hi va aná un espanyol.

Espanyol fill de Almarás
que era tot un homenás,
va triarse amichs forsuts
y un dia .. (era 'l dijous gras)
va reunirlos al camp ras
y 'ls digné sense fé embuts:

—Aquesta reunió l' he feta
per viure ab la esquena dreta.
—¿Pero com?—Deixeu parlá;
fentnos amos de la isleta
y á tota aquesta gent quieta
contribució fe 'ls pagá.

—¿Vols robá á la descarada?
—Cá, no, ab la excusa pensada
de fels' hi algún camí bó.
—Molt bé, noy, aixís m' agrada.
—¿Y al que no pagui?—Trompada.
—¿Y al que piuli?—A la presó.

—¿Vols dir que podrém manar?
—Sí, home. —¿Y voldrán pagar?
—Per forsa —¿Y anirém bé?
—Sí, tonto, no n' hem d' anar.
—¿Pero quan vols comensar?
—Ara mateix. —Está bé.

Va comensarse ab rahons,
trompadas, cops de bastons,
no hi vá valgué Sant Antoni,
pero al fi aquells bons minyóns
totas las contribucións
van pagarlas fent muxoni.

Aixís van passar molts anys
y 'l poble sufrint afanys
pagava, ab gran desconsol,
quan per un cas dels estranys
va aná á l' isla (á pendre banys
de peus) un altre espanyol,

Gravat, negre, molt ferrenyo,
(diuhen qu' era madrilenyo)
y al veure aquellas costúms
va di al govern;—Jo m' empenyo
á fer pagá á tot islenyo
un nou impost per consúms

—¿Pero cóm?—Posant burots
y al passar que paguin tots.
—¿Y si 's volen sublevar?
—Ca han de fe. ¡Pobres xicots!
Donchs femho - (Hi va havé esvalots
pero al fi tots van pagar.)

Mentre allí passava aixó,
moneda falsa un minyó
aquí á Espanya estava fent,
quan descubrintlo un senyó
lo pobret va agafá pó
y á la isla falta gent.

Allí va arriuar tot sol,
y al saber que era espanyol
lo govern vestit de gala
va rébrel ab gran consol,
tirant campanas al vol
y encenent fochs de bengala.

Després de festa tan gran
van dir al nou habitant:
—Per més que al poble espremém
casi sempre falta arjant
¿Que 'ns podrias doná un plan?
— Calma, tot ho arreglarém.

—¿Paga molt lo poble?—No;
consums y contribució.
—Donchs feu pagá al qui te gossos,
al qui siga cassadó
y al qui tinga carretó;
en tot poseu pagos grossos.

Per la sal que va als guisats,
pels canalóns dels terrats,
—¿Y al que no pagui?—Castanya.
—¡Aixó son grans disbarats!
—Ay, ay... que estéu atrassats,
aixó fa temps que 's fa á Espanya.

Poch apoch, de mica en mica,
ab molta trassa y palica
van posar tots aquells pagos
y tan sols aixís s' explica
que aquella isleta tan xica
manté un magatzém de vagos.

La mitat son menja pans,
polítichs estravagants
que confeccionan bunyols,
y viuhén ab tan descans
que tots fan elogis grans
dels inventors espanyols.

—¿Qué 'n voleu més, tarambanas?
Aquí 'n tenim sense ganas;
porteulos sens fer pamplinas
en vostras terras llunyanas
ben lluny .. set millóns de canas
mes enllá de Filipinas.

JOAQUIM ROIG

A la meva esposa

¿Qué vols que 't digui m' aymía?
qu' ets lo meu somni daurat,
qu' ets l' ángel que 'm té encisat,
que tú sola ets m' alegría?
tantas cosas jo 't diría
que no sé com comensar,
mes lo que si 't puch jurar
es que cercant ton arrimo,
com més vá molt més t' estimo,
ot quant se pot estimar.

Per lo tant, hermosa meva,
préuhat joyell del cor meu,
fés que mon cor sigui teu
com es mon ánima teva;
y si Deu formá una Eva
al Paradís terrenal,
d' aquell ser pur é ideal
jo tinch l' essencia preciosa,
y aquesta ets tú, cara esposa,
ab ton amor celestial.

ENRICH AYNÉ

CANTAR

«No tengo pare ni mare
ni quien se acuerda de mi»
tan sols se 'n recorda el sastre
perque li dech un vestit.

J. NAVARRO LASARTE

Per culpa del nou arcalde gran rebombori s'ha armat perquè no vol que cap Xanxas deixi el punt que té marcat.

Ab l'escusa de que 's'cuydi don Eusebio la salut, desd'are tocarà l'orga don Alejandro Lerroux.

TEATROS

TIVOLI

La calor fa fugir dels teatros la concurrència... y las bonas companyias.

Quedém sols els quatr' amichs de consuetut y 'ls cómichs de tablilla.

¡Obras!.. ¡Ah... las comedias bonas... ¡que 'n dirém bonas!.. sols passadoras passen per alt... ¡molt alt!..

Per' engreixar *Els allotjats*, s' ha posat á las taulas *Barcelona al dia*... que se 'n pot dir 'l día de l' any passat.

Poch de bó; res de nou... ja ho diuhen 'ls actors á la revista parlant de l' autor: qu' ha ficat 'ls peus á la galleda.

Y efectivament es aixís.

Bona sort del cos de bailarinas italianas, bonas mossas, guapas y ben fetas... ensenyant uns encontorns, que se 'ns apareixen nous cada día.

Els bons pintors se las disputan per models.. de bonas formas, mes que no ho sían de virtuts.

GRAN - VIA

La picantor dels *tangos*, va corrent...

Si l' una es bella... l' altre encara més.

La roba no 'ls fa nosa per *remenar* y si la del des-sobre es lleugera y voleyadissa, la del dessota... fa 'l primer paper.

Aquellas escaletas de farbalans... fan perdre l' ore-mus á més de quatre.

Aquesta sala, es espessa per aixó.

Mes no hi val rés, y l' apretar la calor... ha fet tan-car el teatro.

A la quènta, no hi havia prou ventiladors á Barce-lona.

TEATRO DEL BOSQUE

BARRI DE LA FONTANA — (GRACIA)

Com que l' anar á n' aquest teatro es com anar á la torre per' estiúhejar, aquets si que l' istiu, no 'l senten.

La direcció artística de la casa no s' adorm ni dels llorers fa estofat.

Lo devasall d' óperas es tan gran, que no 'ns dona temps d' esmentarlas totes.

Lo seguit de cantants, sembla pluja d' estrelles.

Deixant anar lo tenor Forteza, qui ab prou facultats y coneixements, no va tenir prou pit per acabar l' ópera *La Boheme* de son debut... tots els demés, en Cardinali y l' Utor, en Gil-Rey y la Corti, guiats pe 'l mestre Vehils, fan brillar la temporada.

En Ruiz, encara te d' estudiar més.

De *L' Africana* que canta la Giudice, ab el tenor Utor y el baritono Gil-Rey, ja queda fet l' enunciat apuntant els noms; ¡un éxit!

Ara vindrá *Sansone é Dalila* y *Mefistófele* per en Cardinali, qui ab la veu estropellada, es encara un artista y ho será mentres s' aguanti dret.

L' establiment d' aquest teatro, es una trovalla.

Feya falta á Barcelona un local com aquet... y en cara no som ahont aném.

Diu que l' amillorarán molt.

UN COMICH RETIRAT.

Viurer es lluytar

Al naixer som los homes
més débils que una canya,
vivim perque 'ns fa viurer
aquell que 'ns ve á amparar,
y aixís com la formiga,
quan naix, ja treu sa manya,
al naixer sols sab l' home
mamar, dormi y plorar.

Mes quan á dins la testa,
sentim la llum encesa,
que es quan la idea esclata
pel foc de la rahó,
llavors, si encar' som débils
per la naturalesa,
aquell ardor fa á 'l home
més brau que cap lleó

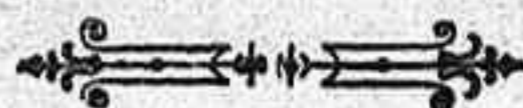
Be es cert que, sense trevas
fins á la sepultura,
aixams de folls contraris
nos van cercant arreu;
més la rahó que al home
li dona tal bravura
exclama: «¡ls mals que 't cerquin
combat en nom de Deu!»

Se conta que, en la guerra
de nostra independència
un vell que ab jovenalla
lluytava pit á pit,
després de haber dat provas
de fera resistencia,
caigué, de plom y ferro
estant tot ell cugit.

A dolls la sanch escampa,
y estés sobre la terra,
exclama: — ¡lluytant moro,
com era mon conhort! —
mes dos d' aquells corbs negres
que viuhén de la guerra,
se 'l miran y 'l voltejan,
cantant: ¡ja es mort! ¡ja es mort!

Damunt del héroe cauhen,
picant cada hu una entranya,
y l' héroe en sa agonía
encara un esfors fá,
pus que als darrers contraris
agafa, estreny y escanya,
morint tots junts: ¡nostre héroe
y un corb en cada mal

I. F. F.

Evaporació

L'altre dia cert subjecte molt atrevit y cremat

la Plassa de Catalunya va intentarne atravessar,

pero tot just se trovava de la plassa á la meytat,

¡pobret! va caure de sopte, y al moment s' evaporá.

Es cosa convinguda per tots, que 'l tenir un idioma comú per tot 'l mon, auxiliar dels homens, seria 'l mèdi més adequat per satisfer l' enteniment humà.

¡Tal es la seva aspiració llegítima!

¡Donchs, aquest idioma universal, existeix avuy en día, mercès á l' abnegació d' un sabi Polak, lo doctor Llatzer Lluís Zamenhof, quin fentne gala d' un ingeni poderós y de greus coneixements políglotas, ha donat al mon; ab son meravellós idioma *Esperanto* derivat d' esperansa... la proba mes grossa d' un talent suptil.

La novella llengua, inventada per en Zamenhof, quina nomenclatura s' apren en pocas horas, es senzilla, agradament sonora, adaptable á tots els giros y á la pronuncia de tots els homes.

Es composta de térmens triats ab acert, dels idiomas vius, als que serveix com d' un complement, lo qu' engrandeix son valer; te una nombra petita de noms prefixos y sufixos, y una invariable igualtat de terminacions.

Per assenyalar l' extensió qu' ha pres l' *Esperanto* dirém: qu' hi han avuy á l' hora 42 academias esperantistas á Fransa, 12 á Rússia, 6 á Italia, 1 á Mónach, 10 á Bèlgica, 7 á Austria-Hungria, 5 á Alemanya, 2 á Bulgaria, 3 á Suïssa, 2 á Holanda, 5 á Inglaterra, 3 á Suecia, 4 als Estats Units, 1 á Lima del Perú, 5 al Japó, 1 á Alger, 4 á Espanya: Valencia, Barcelona, Murcia y Logroño.

Se publican revistas impresas á dos columnas, l' una *Esperanto* y l' altre l' idioma del país.

Dels que podriam dir apostols de la llengua novella internacional auxiliar, mereixen citar-se, Mr. Louis de Beaufront á Fransa, y aquí Espanya l' inginyer en Ricart Codorniu, president de la *Hispana Societo por la propagando de la Lingua internacia Esperanto* vigorosos propagandistas d' abdòs països.

La *Esperanto*, ni tan sols vol ser un medi senzill de comunicació dels homes, sino que conclou finalitat més importanta.

La d' atrapar l' inteligencia y concert de totas las raras humanas, fins constituir la Societat Universal, la gran República de l' Humanitat.

Una senyora alemana, havia sofert l' amputació del dit gros de la ma dreta.

Per' amagar la tara que l' enlletxia, 's va fer posar un dit artificial, del mellor que 's pogués fer.

Ab un anell tapava 's la juntura... y ningú s' adonava del artifici.

¡Mes tenia cosa mellor y que no l' endevinava ningú: 'l dit era tot vuit per dins y la dama se l' omplia de whisky.

D' aquest modo, quan era de visita, s' acostava 'l dit á la boca y xarrupava, com qui no fa res, dissimuladament.

Al costat hi havia una petita *válvula*... y per allí rajava l' ayguardent cap á la boca, qu' era lo gran gust d' aquesta *mama-dits*.

Després de tants anuncis com havian fet, malgrat l' haverlo fet cridar pe 'l nunci á só de trompeta, 'ls *clerigallas*

de Barcelona, s' han desdit de celebrar ab l' ostentació que volian, l' acte desagraviatori de la crema dels convents, per tot Catalunya, la diada de Sant Jaume del any 1835.

La gran cirimonia, s' ha tornat una senzilla missa ab comunió de quatre beyatos y sis ó set vells dels que serveixen per las congregacions de tota mena.

L' acte que s' havia de realisar al mitx del día... s' ha engiponat correu-cuiteu á las cinch del mati á l' iglesia de Sant Just, mitx á las foscas.

Quins s' emportan las encarregadas d' aquesta supresió, son el cardenal Casañas y 'l governador civil general Fuentes, que van oficiar ordenant la supresió de la festa... ¿Per influencias?

Mes las causas son d' altres malgrat que ho vullgan tapar, ab aquet tapa-rabos 'ls del Comité de Defensa Social, que eran els apuntadors del desagraviatori.

La crema dels convents dels anys 34 y 35 van ser el fonament de las lleys de desamortisació dels bens dels frares, dictadas per en Mendizábal, sancionant lo govern els fets del poble.

Y com que 'ls tals bens van ser comprats en sa major part, pe 'ls mateixos que van á picarse 'ls pits per las iglesias, y com els tals beneficis son part de la fortuna qu' encara avuy en día tenen sos descendents, aixó fa que aquets sempre 'ls mateixos, han fot mans y mànegas per ofegar la criatura avants del naixement.

Y per aixó s' ha fet la cosa migrada y... *de occultis*.

Els cambis de policia no son res més que muda de noms. Ve á ser lo mateix que mudar de criada... l' una 's deya Pepa, y l' altre 's diu Paula.

Per sisar son iguals... per brutas y deixadas, tal-la tal-lera.

Els governadors novells, prou s' ho pensan per alguna cosa, capgirantho tot... ¡mes s' erran com la dona de casa, quan cambia de criada!

A n' aquets governadors 'ls tenen per tontos, fins que 's comensan á clucar d' ulls y deixarho anar, que 's lo que fan els governants vells que 'l tenen pelat d' anar per las aulas.

Lo gran tragi dels Lopez ab els Sanchez... dels Gutierrez ab 'ls Gimenez, qu' ha portat el cambi del governador, es sols qüestió de noms.

Tant s' ho valen els uns com 'ls altres.

Tots han estat contrabandistas, avants de ser carabiners.

Sempre hi ha qui para la ma pe 'l darrera... y no sortiran fins que 's capgiri lo servey de policia com una mitja al enrevés.

Ara, un cop tot ben arreglat... s' ha fet un robo de 890 lliuras esterlinas, á la casa de Londres Mildred, Goyeneche y companyia, y s' ha comprovat que l' estafada ha sortit de Barcelona.

Y la policia, com ja es de consuetut, verge... y mártir, no ha sabut prevenir res.

Ha *fragat l' hassanya* 'l rey dels falsificadors espanyols, desde la celda de son presiri de Cartagena.

Don Benito fou de primer oficial dels Correus d' aquesta Principal; va estar á la presó d' aquí á Barcelona, que hi tenia *vara d' arcalde* entre 'ls presos y empleyats... semblava l' amo.

Es personatje d' altas influencias, per sos negocis, que 'l que te diners se surt de tot y está bé per tot arreu, fins á las presons, ahont hi te tota mena de comoditats y fins luxu.

No te res d' estrany que 'ls primers timadors y gent de

la trampa, viscan á las mellors torres de Sant Gervasi, ben coneguts de tothom.

✱

Aquest ram dels lladregots, també tenen de sabis y de tontos.

Si parlém dels uns, per fer obrir l' ull al senyor governador y avisarli que li amagan l' ou al clatell, també hem d' esmentar els altres, per riurer una estona.

¡No ha de durar sempre la part fúnebre!

Aquest cas passa á Madrid.

Els ratas son uns pobres diables, que tenen l' acudit d' anar á robá guitarras.

Després de duas horas de feyna, per espanyar la porta del carrer de Carretas núm. 33, logran entrar á l' establiment... y vinga triar guitarras.

Per triar las mellors, han de puntejar valsos y mazurcas.

Ab la música 's desperta l' amo, quin ben segur de que las guitarras no tocavan solas, baixa del pis y tanca la porta per fora.

Y vetaqui las ratas agafadas á la ratera, sense altre consol que 'l tocar malaguenyas.

✱

Ja hem aclarit que no hi ha cólera... bubónica, ni peste de cap mena, á Barcelona.

Els esprits poruchs... 'ls febles y 'ls que tenen massa quartos, ja no s' espantarán de res del qu' anem á dir.

La *lúgubre estadística* es de la India Asiática.

¡Ja ho veuen si n' es de lluny!

La peste de tota mena, ha produhit ¡á l' India! 580,969 morts, del primer de Jener, fins al 22 d' Abril darrer.

L' any passat, tot 'l 1904, va matar 1,022,300 personas.

Y ningú s' ha mogut del puesto

Ben be á l' inrevers d' aquí, que quant en Brusi diu qu' hi han cassos de cólera á Marsella... tothom fuig cap á la torre.

Peró l' Ajuntament, no fa netejar la ciutat, qu' es lo que convindria mes.

✱

Lo día 5 del prop vinent mes d' Agost, s' ha de reunir la conferencia Rus-Japonesa per entau' ar las negociacions de pau.

¡A la bon hora!

D' aquesta reunió provocada per en Rcossevelt, lo demócrata president de la República Nort-Americana, eixirà ben segur la desitjada pau.

¡Aixis s' uneix aquest mon, ab l' empresa greument humana, de no matar més gent!..

Mes que l' iniciativa per acostar 'ls enemichs, lo gran estadista ha senyalat als plenipotenciariis la ciutat de Portsmouth, població de 12.000 habitants de l' estat Ohio, cedintl's lo palau del repuesto de robas de la marina yanqui... perque ab tota serenitat cerquin la manera d' entendre's, acabant lo devassall de sang.

L' atenció queda ficada á Portsmouth y en M. Takahira, lo baró de Komuro, M. Wite y el baró de Rosen, de quins parlaments, dependeix la vida de tants y tants homes.

LA GUERRA Y LA PAU

¡LLIBERTAT!

I

Baf de cadavres per qui un mon sospira,
y arreu lo crim que á la virtut sagella,
tapats los cels per la famosa estella
del malmenat que la deshonra inspira;

Al camp lo crit de la venjansa y l' ira,
penjat lo mall y en lo rovell la rella;
callada al núu la esporuguida aucella
que aná al brossám per sos fillets delira.

Cayguts los ponts que del progrés son temples,
colgat lo núu de la ignocent formiga:

¡Per tot la Fam que 'l noble avéns soterra!

Arreu del odi y la blasfemia, exemples;
ab sang de morts tacá la fló y la espiga;
y ab plors de mare assahonar la terra.

¡Aixó es la Guerra!

II

Altús y ab flors los brots de la olivera,
alé de flayres y d' olors y aromas;
núus entre ceps, de tendres jonchs y plomas
y humils remats seguint la filanera.

Vols d' aurenetas ran á ran de l' era;
ardent lo sol per esbargir las bromas;
cants de Progrés en los tallers los homes,
y cants d' amor en los casals, qui espera;

Brau traqueteix de maquinams que volan;
cansóns d' aucells saltironant l' arbreda,
gronxant la espiga l' oretjol suau:

Arreu formigas que 'ls brossams rodolan;
munió d' abellas y de cuchs de seda;
camps de verdor y lo celatje blau.

¡Aixó es la Pau!

III

¡Com, donchs, lo Poble que assó veu, no jura
fer la triada lluny de tal follía,

y pren la Guerra que tants mals li envía
y deix' la Pau que tant de be assegura?

— ¡Perque si al riu la margenada apura
y esclau lo vol, empetitint sa vía,
quan la corrent ronca potent un día
reventa 'l marge que son pas detura!

Si 'ls drets li prenen, deix' la Pau que canta
y pren la Guerra que á la Pau convida;
¡bonansa dú, la tempestat que espanta!

Lo poble lliure es qui la Guerra olvida;
la Llibertat es una lley més santa,
y es lley de Deu que la Justicia crida

¡¡Aixó es la vida!

JOSEPH VERDÚ

Pinturas

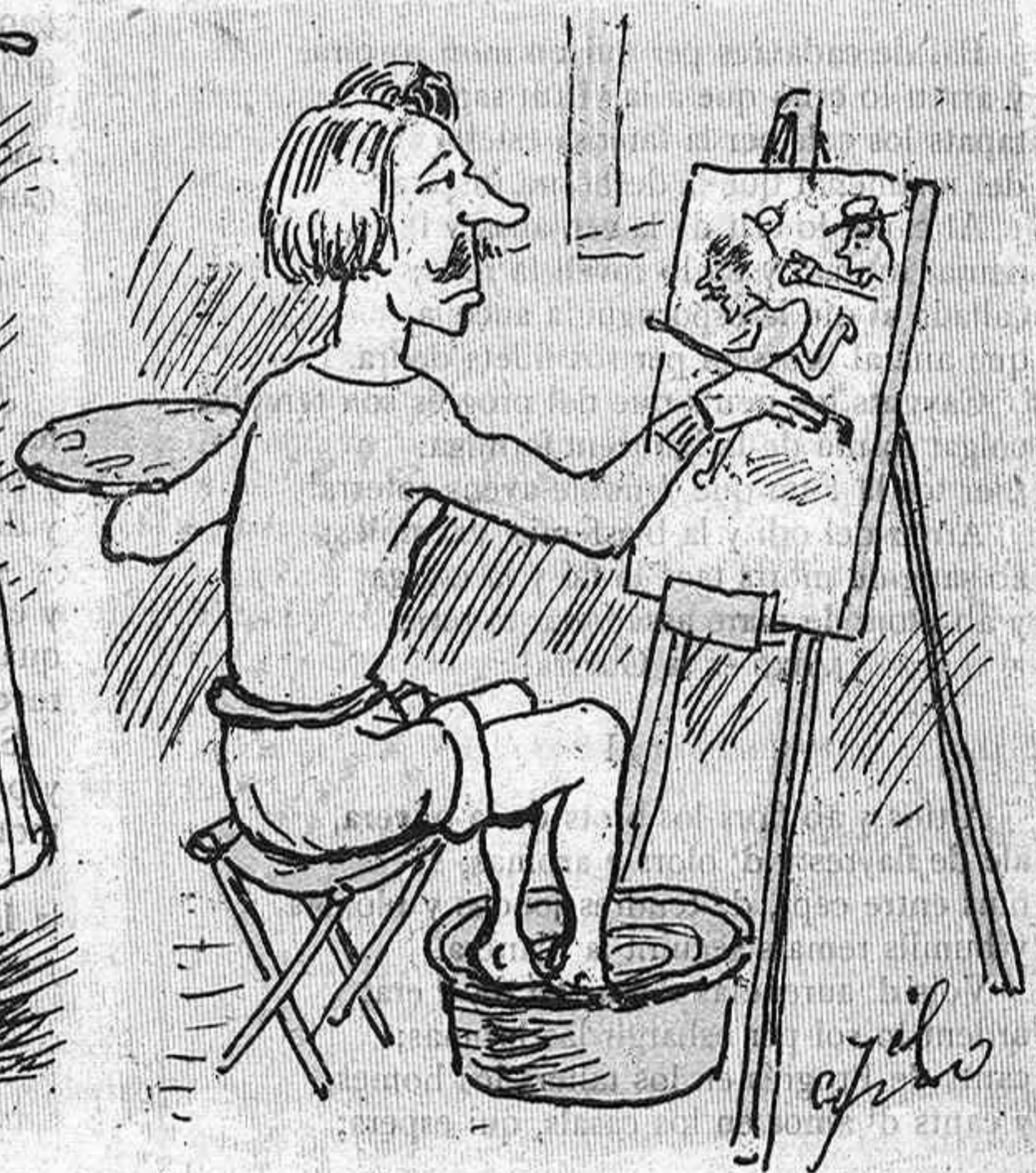
Sens teme que res l' amoli,
aquet fa pintura al oli.

Aquet, si be no li agrada
fa una pintura á l' ayguada.

A aquet li agrada 'l rumesco
y las pinturas al fresco.

Y aquet díu que sols s' engresca
quan pot pintar á la fresca.